

Asia: VN/27452/2020-OM-548

Julkisuuslain salassapitoperusteiden uudistustarpeiden kartoitus

Lausunnonantajan lausunto

Mitkä ovat mielestänne nykyisten julkisuuslain 24 §:n salassapitoperusteiden kehittämistarpeet? Puuttuuko nykyisistä salassapitosäännöksistä jotain olennaista? Kuvailkaa ja perustelkaa kehittämistarvetta mahdollisimman konkreettisesti.

Rahoitusvakausvirasto kannattaa julkisuuslain salassapitoperusteiden systemaattista uudistamista. 24 § on osin hyvin yksityiskohtainen ja konkreettinen, kun taas rahoitusmarkkinaviranomaisten kannalta keskeiset salassapitoperusteet ovat laajoja ja enemmän tulkinnanvaraisia. RVV kannattaa 24 §:n tarkastelua kokonaisuudessaan niin, että salassapitoperusteista säädettäisiin vastaavalla tarkkuustasolla salassapitoperusteesta riippumatta.

Rahoitusvakausvirasto toistaa oikeusministeriölle työryhmämietintöön (VN727452/2020) lausumansa siitä, että sen toiminnassa on tunnistettu haasteita viranomaisten välisessä tiedonjaossa silloin, kun jaettavat tiedot ovat salassa pidettäviä EU-lainsäädännön nojalla.

Tiedonjaon haasteet liittyvät erityisesti EU-virastojen hallinnollisessa järjestyksessä asettamien salassapitovelvoitteiden tulkintaan suhteessa kansallisen lainsäädännön vaatimuksiin. Nykyisen julkisuuslain säätämisen jälkeen viranomaistoimivaltuuksia on osoitettu EU:ssa merkittävässä määrin uusille EU-viranomaisrakenteille, joiden osana kansalliset viranomaiset toimivat.

Rahoitusvakausviraston näkemyksen mukaan oikeustilaa olisi tältä osin tarpeen täsmentää julkisuuslain jatkovalmistelussa.

Rahoitusvakausvirasto ehdottaa sen toimialaan, josta on säädetty keskeisiltä osin vasta julkisuuslain säätämisen jälkeen, liittyen uutta salassapitoperustetta. Rahoitusvakausvirasto näkee uuden salassapitoperusteen perusteltuna, koska 24 §:ssä on osin vastaavan kaltaisella tarkkuustasolla säädetty joidenkin salassapitoperusteiden osalta. Lisäksi Rahoitusvakausvirasto pyytää huomioimaan uutta salassapitoperustetta arvioitaessa luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisinratkaisudirektiivin (2014/59/EU) 84 artiklassa ja talletussuojadirektiivin (2014/49/EU) 4(9) artiklassa säädetyt vaatimukset tietojen luottamuksellisuudesta ja suojasta.

Lisäksi Rahoitusvakausvirasto ehdottaa seuraavia, nykyisten salassapitoperusteiden täsmennyksiä.

Julkisuuslain 24 §:n 1 mom. 8 kohdassa säädetään mm. poikkeusoloihin varautumista koskevasta salassapidosta vahinkoedellytyksellä, että tiedon antaminen vahingoittaisi poikkeusoloihin varautumista. Selvyyden vuoksi voisi olla tarpeen säätää, että ne tiedot, jotka koskevat normaaliolojen vakavien häiriötilanteiden varautumista, ovat salassa pidettäviä. Vastaavasti normaaliolojen vakavat häiriötilanteet tulisi lisätä kyseisen salassapitoperusteen vahinkoedellytykseen. Lisäksi Rahoitusvakausvirasto pyytää ottamaan jatkovalmistelussa huomioon, että myös erilaisiin uhkiin, kuten kyberuhkiin, liittyvä varautuminen ja suunnittelu voi sisältää tietoja, joiden paljastuminen on vahingollista.

Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 12 kohdan mukainen salassapito kohdistuu viranomaisten laatimiin selvityksiin. Selvitys-termin käyttö salassapitoperusteena on liian rajaava, sillä salassa pidettäviä tietoja voi sisältyä myös muihin asiakirjoihin, jotka eivät ole luonteeltaan selvityksiä. RVV ehdottaa, että laadittujen selvitysten sijaan salassapito kohdistuisi niihin tietoihin, joita viranomaisella on.

Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 12 kohdan mukainen vahinkoedellytys edellyttää, että selvityksistä ilmenee tietoja markkinoiden toimivuudesta tai rahoitus-, vakuutus- tai eläkelaitoksista tai niiden asiakkaista. Rahoitusvakausvirasto on tunnistanut, että myös sellaisten viranomaisten asiakirjojen, joista selviää tietoja viranomaisten arvioista, suunnitelmista ja ohjeista sen varalle, että rahoitusmarkkinoilla toimiva ajautuu vaikeuksiin, olisi syytä olla salassa pidettäviä, vaikka niistä ei ilmenisikään tietoja markkinoiden toimivuudesta tai laitoksista tai niiden asiakkaista.

Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 15 kohta käsittelee vaalirahoitusta sekä viranomaisten tarkastuksia ja valvontatoimia. Rahoitusvakausvirasto ehdottaa, että kohta jaettaisiin selvyyden vuoksi kahteen eri kohtaan.

Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 17 kohdan mukaan julkisyhteisön liikesalaisuus on salassapitoperuste. Rahoitusvakausvirasto ehdottaa, että kyseisessä kohdassa todettaisiin nimenomaisesti, että valtion talousarvion ulkopuolisten rahastojen sijoitustoimintaan liittyvät liikesalaisuudet olisivat salassa pidettäviä.

Jos julkisuuslain soveltamisalaa muutettaisiin mietinnössä ehdotetulla tavalla (Oikeusministeriön julkaisuja 2023:32, lakiehdotuksen 5 §), millaisia muutoksia tämä edellyttäisi salassapitoperusteisiin? Kuvailkaa ja perustelkaa muutostarvetta mahdollisimman konkreettisesti.

-

Oletteko tunnistaneet tietojen tai asiakirjojen salassapitoa koskevaa erityislainsäädäntöä, joka on ristiriidassa julkisuuslain salassapitosäännösten kanssa? Jos julkisuuslain soveltamisalaa muutettaisiin

mietinnössä ehdotetulla tavalla (Oikeusministeriön julkaisuja 2023:32, lakiehdotuksen 5 §), aiheutuisiko soveltamisalan muutoksesta konkreettisia ristiriitoja nykyisen erityislainsäädännön kanssa tai tarvetta tarkentaa erityislainsäädäntöä?

-

Paavilainen Roosa
Rahoitusvakausvirasto